

10.	ПРЕПОРУКА	Укинути обавезу да се накнада трошкова запосленом за време проведено на службеном путу у иностранство одређује најмање у висини утврђеној посебним прописима
	регулаторно тело (надлежно за спровођење)	Министарство рада и социјалне политике.
	пропис који треба изменити и/или допунити	Закон о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09).
	начин спровођења	Подношење влади Нацрта закона којим ће се предложити измена Закон о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09) тако што ће се укинути обавеза да се накнада трошкова запосленом за време проведено на службеном путу у иностранству одређује најмање у висини утврђеној посебним прописима
	рок за спровођење	15. јануар 2010. године
	нацрт прописа чије усвајање треба да предложи регулаторно тело	<p style="text-align: center;">НАЦРТ ЗАКОНА О ИЗМЕНИ ЗАКОНА О РАДУ</p> <p style="text-align: center;">Члан 1.</p> <p style="text-align: center;">У Закону о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09) у члану 118. тачка 3) после речи: „иностранству“, запета и речи: „најмање у висини утврђеној посебним прописима“ бришу се.</p> <p style="text-align: center;">Члан 2.</p> <p style="text-align: center;">Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.</p>
	подносилац иницијативе	Савет страних инвеститора (<i>Foreign Investors Council - FIC</i>).

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

КРАТАК ОПИС ПРОБЛЕМА

Проблем се огледа у неодговарајућој уређености, односно неуређености области накнаде трошкова запосленом за време проведено на службеном путу у иностранству (јер не постоји посебан пропис који регулише накнаду трошкова запослених за време проведено на службеном путу у иностранству, већ постоји само акт који уређује накнаду трошкова државних службеника и намештеника за време проведено на службеном путу у иностранству), што привредним субјектима – послодавцима ствара правну несигурност и узрокује непотребне трошкове.

ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ – УШТЕДЕ

Усвајањем предложене препоруке отклања се постојећа правна празнина, обезбеђује се већи степен правне сигурности и смањују се трошкови за привреду.

ДЕТАЉНО ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Накнаду трошкова запосленом за време проведено на службеном путу у иностранство уређују следећи прописи:

- 1) Закон о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09);
- 2) Закон о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, број 24/01, 80/02 – др. закон, 80/02, 135/04, 62/06, 65/06 – исправка, 31/09 и 44/09);
- 3) Уредба о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, број 98/2007 - пречишћен текст);
- 4) Усклађени динарски неопорезиви износи пореза на доходак грађана из члана 9. став 1. тач. 9), 12) и 13), члана 15а став 2, члана 18. став 1. тач.1), 2), 4), 5), 6) и 7), члана 21а, члана 83. став 5. тачка 1) и члана 101а ст. 1, 3, 4. и 5. Закона о порезу на доходак грађана стопом раста цена на мало у 2008. години („Службени гласник РС“, број 7/09).

Закон о раду прописује у члану 118. тачка 3) да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, и то за време проведено на службеном путу у иностранству, најмање у висини утврђеној посебним прописима. Закон о порезу на доходак грађана прописује у члану 18. став 1. тачка 2) да се не плаћа порез на зараде на примања запосленог по основу дневнице за службено путовање у земљи до износа од 1.200 динара, односно дневнице за службено путовање у иностранство до износа прописаног од стране надлежног државног органа. Уредбом

о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника уређују се, поред осталог, услови под којима државни службеници и намештеници остварују право на накнаду трошкова који настају у вези с њиховим радом у државном органу, начин накнаде и висина накнаде трошкова. Чланом 2. став 1. тачка 3) ове уредбе прописано је да се државном службенику и намештенику накнађују, поред осталих, трошкови службеног путовања у иностранство, што се разрађује одредбама чл. 15 – 31. исте уредбе. Усклађени динарски неопорезиви износи пореза на доходак грађана из члана 9. став 1. тач. 9), 12) и 13), члана 15а став 2, члана 18. став 1. тач. 1), 2), 4), 5), 6) и 7), члана 21а, члана 83. став 5. тачка 1) и члана 101а ст. 1, 3, 4. и 5. Закона о порезу на доходак грађана стопом раста цена на мало у 2008. години, у тачки 1. став 3) алинеја друга у вези са чланом 18. став 1. тачка 2) Закона о порезу на доходак грађана одређује динарски неопорезиви износ пореза на име дневница за службено путовање у земљи, али не и у иностранство.

Закон о раду у цитираној одредби прописује да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, и то за време проведено на службеном путу у иностранству, најмање у висини утврђеној посебним прописима. Међутим, тај посебан пропис који уређује накнаду трошкова запослених који нису државни службеници и намештеници за време проведено на службеном путу у иностранству није донет, односно донет је само подзаконски акт који уређује накнаду трошкова државних службеника и намештеника за време проведено на службеном путу у иностранству. Имајући ово у виду, утврђује се да у конкретном случају постоји правна празнина. Носиоци јавних овлашћења, поготову инспекцијски органи, у пракси тумаче ово правно питање тако да је посебан пропис из члан 118. тачка 3) Закона о раду - Уредба о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника, проширујући овим тумачењем њено правно дејство.

Међутим, овакво тумачење је правно дискутабилно, будући да је наведеном уредбом у члану 1. њено дејство ограничено на државне службенике и намештенике, с тим да постоје битне разлике у правном положају, као и извору и начину финансирања зарада, односно накнада зарада и других примања државних службеника и намештеника и запослених у приватном, односно нејавном сектору. На овај начин ствара се правна несигурност. Истовремено, посматрано с економско-финансијског аспекта, оваква правна пракса производи високе непотребне трошкове за привредне субјекте – послодавце из приватног, односно нејавног сектора, на име обавезних најмањих износа накнада запосленима за службени пут у иностранство, при томе не водећи рачуна о економској снази послодавца, финансијској и пословној оправданости и исплативости овакве праксе.

Из тог разлога потребно је изменити члан 118. тачка 3) Закона о раду и то брисањем дела о утврђивању најмање висине накнаде трошкова посебним прописима. Потребно је оставити послодавцима и запосленима да, у складу са аутономијом воље, а сагласно одредбама Закона о раду, путем општег правног акта – колективног уговора или правилника и/или уговором о раду уреде ову област у складу са финансијским и економским могућностима, пословним интересима и сопственом политиком службених путовања. Наведена измена одредбе неће имати утицаја на примену одредбе члана 18. став 1. тачка 2) Закона о порезу на доходак грађана.

ПРЕГЛЕД ОДРЕДБИ ЗАКОНА О РАДУ ЧИЈЕ СЕ ИЗМЕНЕ ПРЕДЛАЖУ

„Члан 118.

Запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, и то:

- 1) за долазак и одлазак са рада, у висини цене превозне карте у јавном саобраћају;
- 2) за време проведено на службеном путу у земљи;
- 3) за време проведено на службеном путу у иностранству, ~~најмање у висини утврђеној посебним прописима;~~
- 4) смештаја и исхране за рад и боравак на терену, ако послодавац није запосленом обезбедио смештај и исхрану без накнаде;
- 5) за исхрану у току рада;
- 6) за регрес за коришћење годишњег одмора.”